

SIEVIETES TAIZEMES KARALISKAJĀS ĢIMENĒS 20.- 21.GŠ.

MSP Orientālistikas 1.kurss
Anastasija Galkina

Saturs

- I. Sieviešu sociālais statuss Taizemes sabiedrībā
- II. Augstākās klases sieviešu izglītība
- III. Slavenas sieviešu personības Taizemes karaliskajās ģimenēs
 - Princese Srinagarindra Mahidol;
 - Princese Galjani Vadhana (Galyani Vadhana);
 - Karaliene Sirikit;
 - Princese Ubolratana Radžakanja (Ubolratana Rajakanya);
 - Princese Soamsavali (Soamsawali);
- IV. Literatūras saraksts
- V. Papildu avoti

Sieviešu sociālais statuss Taizemes sabiedrībā

- No 13.gs. vidus Taizemē pastāv kastu sistēma – *sakdina* sistēma (taizemiešu valodā *sakdi* – spēks; *na* – laukums).
- *Sakdina* sistēma:
 1. Karaliskā ģimene jeb *čao* (chao)
 2. Augstmaņi un augstie ierēdņi jeb *nai*
 3. Parastie iedzīvotāji jeb *phrai*
 4. Vergi jeb *thāt* (thaat)
- *Čao* un *nai* klases sievietēm bija svarīgi būt labi audzinātām dāmām jeb *kulasatri*. *Kulasatri* jāprot darīt 3 lietas: būt attūrīgām, kontrolēt padotos un pārvaldīt īpašumus.
- Līdz 1935.gada 1.oktobrim Taizemes teritorijā bija atļauta poligāmija.

Augstākās klases sieviešu izglītība

- Sievietes izglītošana parasti notikusi mājās, tomēr kopš 1874. gada dažas sievietes apmeklēja *Kulasatri Vanglang* (Kulasatri Wanglang) jeb Pils dāmu skolu, kura bija pirmā privātskola sievietēm. Šobrīd šai skolai ir cits nosaukums – Vattana Vittaja (Wattana Wittaya) akadēmija.
- Vispārējās izglītības mācību priekšmeti: svešvalodas, mājturība un nodarbības par Rietumu manierēm.
- Meitenēm nebija atļauts veltīt daudz laika mācībām. Dažādu sociālo klašu vīriešiem bija ļauts mācīties rakstīt un lasīt, kā arī mācīties lasīt budistu tekstus. Sievietēm nebija atļauts mācīties budistu tekstus, jo sievietes tika uzskatītas par netīrām, tādēļ viņas nedrīkstēja atrasties mūku tuvumā.
- Pēc Otrā Pasaules kara tikai *čao vai/un nai* klases sievietēm bija atļauts izglītoties ārzemēs.

Attēls Nr. 1: Kulasatri Vanglang skolas dibinātāji - Amerikas protestantu misionāri

Princese Srinagarindra Mahidol

- Dzimusi 1900. gada 21.oktobrī Nonthaburi provincē, Taizemē. Pēc dzimšanas viņai bija dots vārds Sangvalia (Sagvalya).
- 1916. gadā viņa pabeidza vecmāšu un māsiņu skolu Sirirajas slimnīcā.
- 1917. gadā princese Srinagarindra ieguva stipendiju un turpināja mācīties ASV.
- 1920. gadā viņa apprecējās ar Viņa Augstību princi Mahidol no Songklas.
- Princese Srinagarindra kopā ar savu vīru veltīja savu laiku un spēkus medicīnai un medicīniskai aprūpei un tās uzlabošanai.
- 1996. gadā 10.martā viņa nomira Bangkokā, Taizemē.
- 2000. gada 21.oktobrī tika dibināts princeses Srinagarindra balvu fonds.

Attēls Nr. 2 Princeses Srinagarindra
portrēts.

Princese Galjani Vadhana

- Dzimusi 1923. gada 6.maijā Londonā, Lielbritānijā.
- Viņa bija prinča Mahidol no Songklas un princeses Srinagarindra Boromarajajonani pirmais bērns un vienīgā meita.
- Pēc viņas piedzimšanas karalis Rama VI viņai piešķīris vārdu “Galjani Vadhana”.
- Princese Galjani Vadhana pabeidza savas mācības Lozannas Universitātē (Šveice) un ieguva bakalaura grādu ķīmijas jomā.
- Princese Galjani Vadhana turpināja savas mātes darbu pēc viņas nāves: viņa uzsāka savas sabiedrības veselības, sociālās, izglītības un kultūras programmas un aktivitātes, kā arī kļuva par brīvprātīgo ārstu Thanjarak Krūšu fondā (Thanyarak Breast Foundation) un Taizemes Nieres fondā (Kidney Foundation of Thailand).
- 1992. gadā princese Galjani saņēma Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) atbalvojumu par viņas darbu izglītībā un atbalstu mākslas un kultūras jomā.

Attēls Nr. 3: Galjani Vadhana
1944.gadā

Attēls Nr. 4: Par godu princeses Galjani Vadhana 84. dzimšanas dienai, princeses Galjani Vadhana mūzikas institūts (PGVIM) tika dibināts 2007. gadā.

- Princese Galjani Vadhana nomira 2008. gada 2. janvārī.
- *Savannakhot* (sawannakhot) taiziemiešu valodā nozīmē «atgriezties debesīs». Pēc nāves mirušais karaliskās ģimenes loceklis atgriežas uz Meru kalna virsotnes, kas ir visuma centrs. Mirušā karaliskās ģimenes locekļa dvēsele dzīvo 100 dienas pirms pārdzimst mirstīgajā pasaulē.
- *Jarētpraphenē* (jareetpraphenee) tradīcija – karalisko bērnu torņu būvēšana un mirušā karaliskās ģimenes locekļa sagatavošana kremācijai.

Attēls Nr. 5: Princeses Galjani Vadhana
'karaliskā urna 2008.gadā.

Karaliene Sirikit

- Dzimusi 1932. gada 12. augustā Bangkokā, Taizemē.
- Viņas tēvs Viņa Augstība princis Čandaburi Suranath (Chandaburi Suranath) bija Taizemes ministrs Frāncijā un Dānijā, kā arī Sv. Džeimsa (Court of St. James) tiesas vēstnieku Anglijā.
- Parīzē karaliene Sirikit iepazinās ar Taizemes nākamo karali Bhumibol Aduljadej (Bhumibol Adulyadej), ar kuru slepeni apprecējās Lozannā, Šveicē 1949. gadā.
- 1956. gadā karaliene Sirikit pildīja karaļa pienākumus, kamēr viņas vīrs karalis Bhumibol Aduljadej uz laiku kļuva par budistu mūku.
- Kopš 1956. gada karaliene Sirikit ir Taizemes Sarkanā Krusta biedrības prezidente.
- Mātes diena Taizemē tradicionāli tiek svinēta karalienes Sirikitas dzimšanas dienā.

Attēls Nr. 6: Karaliene Sirikita Ņujorkas parādes laikā, 1960. gada jūlijā.

Princese Ubolratana Radžakanja

- Dzimusi 1951. gada 5. aprīlī Lozannā, Šveicē. Viņai tika dots tituls Viņas Augstība *Čao Fa* (Chao Fa - debesu dāma).
- Princeses Ubolratanas Radžakanjas vecāki ir karalis Bhumibola Adulajadej (Bhumibola Adulyadej) un karaliene Sirikit.
- 1972. gadā princese Ubolratana Radžakanja apprecējās ar amerikāni Pīteru Džensenu (Peter Jensen), Masačūsetsas Tehnoloģiju institūta kursabiedru. Viņa atteicās no sava karaliskā titula, jo aprecēja ārzemnieku.
- 1973. gadā Ubolratana ieguva bakalaura grādu. Dienvidkalifornijā viņa nomainīja savu vārdu uz angļu vārdu Džūliju Džensenu (Julie Jensen).
- 2019. gadā Ubolratana izvirzīja savu kandidatūru premjerministra amatam vispārējās vēlēšanās.

Attēls Nr. 7. Princese Ubolratana
Radžakanja 2010.g.

Princese Soamsavali

- Dzimusi 1957. gada 13. jūlijā Londonā, Lielbritānijā.
- 1991. gada 12. augustā viņai bija piešķirts oficiālais pilnais tituls “Viņas Augstība princese Soamsavali Phravararajatinuddamatu”, kas nozīmē karaļa pirmā mazbērna māte.
- Princese Soamsavali jau apmēram 30 gadus cīnās pret HIV slimības izplatīšanos Taizemē.
- Kopš 2016. gada princese Soamsavali atbalsta programmu Princess Prep* (PrEP) — pirmo sabiedrībā balstīto PrEP izplatīšanas modeli.
- 2019. gadā princese Soamsavali kļuva par UNAIDS Goodwill* pārstavi un turpina risināt HIV slimības profilakses jautājumus Āzijā un Klusā okeāna reģionos.

Attēls Nr. 8. Princese Soamsavali

*Princess Prep - veselības projekts, kuru ierosinājis Taizemes Sarkanā Krusta AIDS pētījumu centrs (TRCARC), Taizemes Veselības aizsardzības ministrija un Taizemes Valsts farmācijas organizācija.

*UNAIDS Goodwill ir vadoša pasaules organizācija, kura cīnās pret HIV slimības izplatīšanos.

Literatūras saraksts

1. Barmé, Scot. Woman, Man, Bangkok: Love, Sex, and Popular Culture in Thailand. Rowman & Littlefield Publishers, Inc. New Yourk. 2002. 175. lpp.
2. Fry, Gerald W. Education in Thailand: An Old Elephant in Search of a New Mahout. Springer. Minneapolis. 2018. 25. lpp.
3. Onozawa, Nitaya : THAI WOMEN: Changing Status and Roles During the Course of Thai Modernization. 東京家政学院筑波女子大学紀要第3集. 1999. 137. -147. lpp.
4. Tantiwiranond, Darunee; Pandey, Shashi. The Status and Role of Thai Women in the Pre-Modern Period: A Historical and Cultural Perspective. Sojourn: Journal of Social Issues in Southeast Asia Vol. 2, No. 1. ISEAS - Yusof Ishak Institute. Singapore. 1987.133. – 135. lpp.
5. Perawongmetha, Athit. Factbox: The Thai princess who would be prime minister. Reuters. 2019. Pieejams: <https://www.reuters.com/article/us-thai-election-princess-factbox-idUSKCN1PX0NC> [sk. 08.12.2021.]
6. UNAIDS staff (red.). Her Royal Highness Princess Soamsawali Krom Muen Suddhanarinatha of Thailand, UNAIDS Goodwill Ambassador for HIV Prevention for the Asia Pacific. UNAIDS. 2019. Pieejams: <https://www.unaids.org/en/aboutunaids/unaidsembassadors/princess-soamsawali> [sk. 08.12.2021.]

Papildu avoti

1. Attēls Nr. 1 <https://www.wattana.ac.th/wattana/en/about-us/history/>
2. Attēls Nr. 2 https://en.wikipedia.org/wiki/Srinagarindra#/media/File:Portraits_of_Srinagarindra.jpg
3. Attēls Nr. 3 <https://www.au.edu/images/chakri-dynasty/p-GalyaniVadhana002.jpg>
4. Attēls Nr. 4 <http://www.pgvim.ac.th/images/History.jpg>
5. Attēls Nr. 5
https://en.wikipedia.org/wiki/Galyani_Vadhana#/media/File:The_Royal_Great_Victory_Carriage_with_Princess_Galyani's_royal_urn.jpg
6. Attēls Nr. 6 https://en.wikipedia.org/wiki/Sirikit#/media/File:Queen_Sirikit_NYWTS.jpg
7. Attēls Nr. 7 https://en.wikipedia.org/wiki/Ubol_Ratana#/media/File:Princess_Ubolratana_2010-12-7_2_cropped1.jpg
8. Attēls Nr. 8 https://www.unaids.org/sites/default/files/styles/nothing/public/IMG2285-1_800x449px.jpg?itok=DupOap79

9. Happy birthday to Her Majesty Queen Sirikit, Thailand's Queen Mother. Thaiger. 2021. Pieejams: <https://thethaiger.com/news/national/happy-birthday-to-her-majesty-queen-sirikit-thailand-queen-mother> [sk. 08.12.021.]
10. Her Royal Highness Princess Soamsawali Krom Muen Suddhanarinatha's Birthday, 13th July. University of Thailand. 2021. Pieejams: <https://www.au.edu/her-royal-highness-princess-soamsawali-krom-muen-suddhanarinatha-birthday.html> [sk. 08.12.2021.]
11. Princess Galyani Vadhana Institute of Music, Thailand. 2007. Pieejams: <http://www.pgvim.ac.th/en/about/> [sk. 08.12.2021.]
12. Princess Srinagarindra Award Foundation. Pieejams: <http://www.princess-srinagarindraaward.org/news/5> [sk. 08.12.2021.]
13. Remembering a much loved princess Her Royal Highness Princess Galyani Vadhana Krom Luang Naradhiwas Rajanagarindra. University of Thailand. 2021 Pieejams: <https://www.au.edu/her-royal-highness-princess-galyani-vadhana-krom-luang-naradhiwas-rajanagarindra.html> [sk. 08.12.2021.]

Paldies par uzmanību!